

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На правах рукопису

ОСАДЧА ГАННА ГРИГОРІВНА

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ
РИНКУ МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УМОВАХ
РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Спеціальність 08.07.01 – Економіка промисловості
(харчова промисловість)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук

OK

Київ – 1997

Дисертація на роботу с рукописом

Робота виконана на кафедрі обліку і аудиту Українського державного університету харчових технологій

Науковий керівник — кандидат економічних наук, доцент
Л.М.Чернелевськії

Офіційні опоненти — доктор економічних наук, професор
Ю.П. Лебединський

кандидат економічних наук, доцент
В.М. Марченко

Провідна організація — Технологічний інститут молока і м'яса
УААН

Захист відбудеться "24" травня 1997 р. о 14⁰⁰ год
на засіданні спеціалізованої вченої ради К 01.15.06 в Українському
державному університеті харчових технологій за адресою: 252033,
м.Київ, вул. Володимирська, 68, ауд. В-308.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Українського державного університету харчових технологій.

Автореферат розісланий "24" квітня 1997 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук,
доцент

Н.А. Волохова

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1. Актуальність дослідження

Перехід до нового механізму управління економікою країни передбачає створення принципово оновленої правової бази для адміністративної та підприємницької діяльності, нової системи господарських зв'язків, більш збалансованої діяльності виробничої та ринкової інфраструктур.

З скасуванням системи директивного планування господарської діяльності виникають проблеми підтримання збалансування та узгодження обсягів виробництва з потребами виробничої і невиробничої сфери, впровадження механізму досягнення рівноваги попиту і пропозиції на поточний момент і на перспективу (перш за все на споживчому ринку).

В світі накопичено великий досвід ефективного регулювання ринкової економіки.

Вагомий внесок в дослідження питань ефективного функціонування харчових виробництв зробили вітчизняні вчені: Борщевський П.П., Заінчковський А.А., Кошелюк С.А., Лебединський Ю.П., Рибачук В.М., Сингаєвський І.О., Шеремитинський А.П. та ряд інших.

З настанням ринкових відносин з'являється необхідність доповнення основних методичних підходів щодо оцінки ефективності виробництва з урахуванням галузевих особливостей.

Основним завданням агропромислового комплексу України є забезпечення населення продуктами харчування на основі науково обгрунтованих норм споживання, а також виробництво конкурентноспроможних продуктів з метою забезпечення процесу відтворення, а також розширення зарубіжного ринку збуту.

Продукція молочної промисловості належить до товарів повсякденного попиту, займає важливе місце в раціоні харчування населення, особливо дітей раннього віку. Якісне і повноцінне харчування – це здоров'я і майбутнє нації.

Науково обгрунтовані норми споживання - 380 кг молока в перерахунку на базову жирність в рік. В 1995 році фактично вони склали 243 кг на душу населення, а в 1996 році - 227 кг.

Поряд з тим спостерігається спад продуктивності дійних корів, їх чисельності, спад виробництва молочних продуктів. Виробництво масла в 1995 р. в порівнянні з 1994 р. склало 87,5%, сиру жирного - 70,2, кисломолочної продукції - 68,2, продукції з незбираного молока

- 56,1, вершків - 82,2, сметани - 51,9, нежирної молочної продукції - 68,5 відсотка. Частково попит населення задовольняється за рахунок імпоротної молочної продукції та неорганізованих ринків.

В даний час у світі, відповідно до попиту, спотерігається тенденція виробництва та споживання нових видів кисломолочних продуктів, що виробляються з основної та вторинної молочної сировини, а тому необхідно дослідити можливість виробництва вітчизняних молочних продуктів при забезпеченні найвищої ефективності.

Актуальність цієї проблеми збільшується тому, що при дефіциті державного бюджету на придбання цих продуктів використовуються валютні кошти.

В галузі створення нових технологій виробництва молочних продуктів, що відповідають потребам світового та вітчизняного ринку, вирішено ряд проблем вченими Технологічного інституту молока та м'яса УААН.

Про цінність цих технологій говорять публікації провідних вчених інституту.

В сучасних умовах кризового стану агропромислового комплексу необхідне комплексне вирішення проблеми забезпечення населення високоякісними харчовими продуктами в відповідності з фізіологічними нормами споживання та ефективністю промислового виробництва цих продуктів.

Таким чином, актуальність дисертаційного дослідження визначається об'єктивною необхідністю сучасного стану ефективності виробництва молока та молочних продуктів, а також оцінки ефективності виробництва асортименту продукції, що задовольняє попит населення, дозволяє ефективно використовувати сировинну базу галузі.

1.2. Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка науково-методичних основ визначення економічної ефективності виробництва асортименту продукції у відповідності з попитом, удосконалення економічного механізму впровадження технологій нових видів молочної продукції в промисловість, а також практичні рекомендації щодо економічного обґрунтування використання вітчизняною промисловістю конкурентноспроможних технологій виробництва нових видів молочних продуктів.

Досягнення мети передбачає вирішення наступних завдань:

- вивчення сучасного стану ефективності виробництва та ринку молока і молочних продуктів;
- визначення основних напрямків вивчення ринку молочних продуктів;
- визначення системи показників економічної ефективності молочного підкомплексу;
- обґрунтування економічної необхідності виробництва нових видів молочних продуктів за вітчизняними технологіями;
- обґрунтування ефективності розробки та впровадження нових видів молочних продуктів;
- моделювання механізму виробництва асортименту молочних продуктів в ринкових умовах;
- розробка пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення ефективності виробництва на підприємствах молочної промисловості.

1.3. Предмет і об'єкти дослідження. Предметом дослідження є методи розрахунку економічної ефективності асортименту молочних продуктів та технологій виробництва нових видів молочних продуктів в відповідності з потребами ринку, визначення економічної ефективності оптимальної переробки сировини для молочної промисловості, визначення ефективності збуту молочної продукції на внутрішньому та зарубіжному ринках.

Об'єкт дослідження – підприємства молочної промисловості України.

1.4. Методологія і методика досліджень. Методологічною основою дослідження є об'єктивні закони суспільного розвитку, економічна теорія розвитку ринкових відносин, праці відомих вчених з питань підвищення ефективності виробництва в умовах формування ринкових відносин, а також законодавчі акти та постанови Уряду і Верховної Ради України.

В роботі використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: системного підходу до вивчення економічних явищ, синтезу одержаних результатів, комплексного техніко-економічного аналізу із використанням економіко-математичних методів, статистичних групувань, економіко-математичного моделювання, розрахунковий, балансовий, індексний тощо.

1.5. Джерела інформації

В роботі як джерела інформації використані законодавчі акти Уряду та Верховної Ради України, галузеві інструкції, праці вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні матеріали, бухгалтерська звітність Головомолпрому України, бухгалтерська звітність Експериментального технологічного заводу смт. Гнідин, наукові праці вчених Технологічного інституту молока і м'яса УААН.

1.6. Наукова новизна. Наукова новизна досліджень полягає в постановці та вирішенні питання методів економічної оцінки ринку молочних продуктів в Україні, а саме:

- доведено економічну необхідність виробництва нових видів молочних продуктів;
- обґрунтовано ефективність виробництва нових видів молочних продуктів для внутрішнього та зовнішнього ринку;
- розроблено логічну схему організації виробництва оптимального асортименту молочних продуктів в умовах ринкової економіки;
- запропоновано методика розрахунку економічної ефективності виробництва та збуту продукції з урахуванням комерційних ризиків;
- запропоновано методика розрахунку економічної ефективності зовнішньоекономічної торгівлі;
- запропоновано алгоритм управління маркетингом молочно-го підкомплексу;

1.7. Практична цінність.

Практична цінність роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані при впровадженні ринкового механізму господарювання на рівні підприємства, об'єднання, галузі.

Логічна побудова розрахунків економічної ефективності виробництва може бути використана на рівні підприємства, об'єднання, галузі, а також науково-дослідними організаціями, що займаються розробкою технологій нових видів молочних продуктів.

Теоретичні основи методів маркетингу нових видів молочних продуктів можуть бути використані при розробці та впровадженні у виробництво технологій цих продуктів.

Розрахунок економічної ефективності виробництва та збуту продукції з урахуванням комерційних ризиків може бути використаний в усіх підгалузях харчової промисловості.

Розрахунок економічного ефекту зовнішньої торгівлі може бути використаний на стадіях планування та аналізу зовнішньоекономічних відносин.

1.8. Апробація та впровадження результатів дослідження.

Апробація роботи. Тема дисертаційної роботи є продовженням наукових розробок в напрямку підвищення ефективності виробництва підприємств харчової промисловості. В відповідності з запропонованою методикою проведено маркетингові дослідження нових видів молочних продуктів на ряді підприємств молочної промисловості України.

Основні положення дисертації і практичні результати дослідження повідомлені і обговорені на наукових та науково-практичних конференціях Українського державного університету харчових технологій, на семінарах кафедри обліку і аудиту.

Окремі результати дослідження впроваджені на підприємствах та в науково-дослідних установах молочної промисловості України, а також використовуються в навчальному процесі на факультеті економіки і менеджменту Українського державного університету харчових технологій.

1.9. Наукові публікації:

По темі дисертації опубліковано 10 наукових праць загальним обсягом 4,8 д.а.

1.10. Обсяг і структура роботи.

Структура дисертаційної роботи відповідає цілям дослідження і складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, переліку використаної літератури, додатків. Дисертація викладена на 142 сторінках машинописного тексту і включає 15 таблиць, 4 малюнків, список літератури із 125 назв та 9 додатків.

Мета і завдання дослідження визначили таку структуру роботи:

Вступ

Глава 1. Теоретичні основи дослідження ринку молочних продуктів

1. Наукові основи вивчення ринку.
- 1.2. Методика досліджень ринку молочних продуктів
- 1.3. Система показників економічної ефективності виробництва і ринку продукції молочного підкомплексу

- 1.4. Структура витрат і ціни при визначенні ефективності виробництва молочних продуктів

Глава 2. Аналіз стану і тенденцій розвитку ринку молока та молочних продуктів в Україні

- 2.1. Аналіз технологічного рівня виробництва і розвитку міжгалузевих зв'язків АПК на сучасному етапі
- 2.2. Ступені науково-технічного прогресу в молочному підкомплексі АПК України
- 2.3. Аналіз розвитку АПК в умовах ринкової економіки.
- 2.4. Аналіз виробництва і тенденції розвитку ринку молока і молочних продуктів та ефективність зовнішньоекономічної торгівлі молочними продуктами на сучасному етапі

Глава 3. Удосконалення методів економічної оцінки ринку молочних продуктів

- 3.1. Удосконалення економічної оцінки і структури асортименту молочних продуктів
- 3.2. Удосконалення економічної оцінки ефективності впровадження науково-технічної розробки в виробництво
- 3.3. Удосконалення взаємодії галузей молочнопродуктового підкомплексу на паритетних основах
- 3.4. Удосконалення організації маркетингу в молочнопродуктовому підкомплексі України

Основні положення і висновки

Література

Додатки

2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ І ВИСНОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ.

2.1. Одним із головних завдань в умовах реформування економіки України, формування збалансованої діяльності виробничої та ринкової інфраструктури є підвищення ефективності розвитку економіки на базі прискорення науково-технічного прогресу, ефективного використання виробничого потенціалу, удосконалення системи управління господарським механізмом.

Новий механізм господарювання вимагає і нових підходів, нових методів вирішення проблем ринкової економіки. Спад виробництва, що характерний на сучасному етапі, розбалансований механізм господарювання, вимагає більш досконалих і гнучких форм

організації виробництва, ефективних форм планового управління економікою.

Для оцінки економічного стану підприємства, об'єднання, галузі існує велика кількість показників. Але в умовах ринку необхідно мати такі показники ефективності, які можуть враховувати оцінку ситуації на сучасному етапі і на перспективу, а також показники, які дозволять з декількох можливих варіантів розвитку проблеми допомогти вибрати варіант, реалізація якого дозволить досягти найвищої ефективності виробництва та збуту продукції.

2.2. Аналіз техніко-економічного стану молочної промисловості України показує, що на протязі останніх років спостерігається спад обсягів виробництва та зниження ефективності виробництва.

Чисельність продуктивних корів в 1996 р. по відношенню до 1991р. склала 89,9%, поряд з тим продуктивність зменшилась на 9,0% і склала в 1996 р. 2200 кілограмів. Спад виробництва основної сировини для молочної промисловості відповідно привів до спаду виробництва продукції молочної промисловості та незадовільного стану забезпечення молокопродуктами населення України.

В 1996 р. в порівнянні з 1995 р. виробництво масла зменшилось на 25,9%, сиру жирного - на 8,6%, продукції з незбираного молока - на 27,2%, сухого молока та сумішей - на 41,1%, молочних консервів - на 22,6 відсотка.

2.3. Такий стан вітчизняного виробництва молочних продуктів привів до того що фізіологічні норми споживання по молоку натуральному, кисломолочних продуктах та напоях задовільняються на 9,7%, сметані-26,2%, тваринному-12,5%, маслу тваринному-75,4%, сиру жирному-25,9 відсотка.

2.4. В 1995 р. продано молока і молочних продуктів на 68629,8 млрд.крб, що складає в загальному обсязі 10,7% від проданих продовольчих товарів, а в 1-му півріччі 1996 р продаж молока і молочних продуктів склав 37889,8 млрд.крб., що в загальному обсязі продажу продовольчих товарів становило 9,2 відсотка.

Як бачимо, спостерігається не тільки зниження платоспроможного попиту, але й зниження рівня життя населення.

2.5. Закупівельні ціни на молоко в 1995 р. зросли по відношенню до 1990 р. в 27,0 тис.разів, поряд з тим оптові ціни підприємств на молоко вирости в 236,2 тис.р., масло вершкове - в

140,0 тис.р., роздрібні ціни на молоко незбиране - в 231,9 тис.р., масло вершкове - в 179,8 тис. разів.

Виконуючи аналіз вільних оптово-відпускних цін на молочні продукти необхідно відзначити, що в них акумулюється до 12 загальнодержавних і місцевих податків та зборів.

Прямі податки з урахуванням ПДВ збільшують розмір оптово-відпускних цін на 18,3%.

2.6. Великим попитом користується на ринку фасована продукція. Як показують дослідження в оптовій ціні фасованої продукції вартість упаковки (полістиролові стаканчики) складає 29,9 відсотка, а тому для підвищення купівельної спроможності населення та підвищення ефективності виробництва необхідно проводити пошуки більш дешевої упаковки.

2.7. Як показали дослідження збільшується попит населення на кисломолочні продукти – йогурти. Недостатні обсяги вітчизняного виробництва приводять до того, що попит населення задовольняється за рахунок імпорту цих продуктів, що негативно впливає на ефективність зовнішньої торгівлі, недоцільну витрату валютних коштів.

2.8. На основі вивчення літературних джерел та методики Т.В. Миролубової запропонована математична модель розрахунку економічного ефекту зовнішньої торгівлі:

$$EE_{з.ст.} = \sum_{i=1}^n (0 - B_{екс})A_{екс} - \sum_{i=1}^m (Ц_p - B_{имп})A_{имп} - \epsilon_n \Delta K, (1)$$

де: $EE_{з.ст.}$ – річний економічний ефект зовнішньоекономічної торгівлі, грн;

0 – гривневий еквівалент валютної виручки за одиницю в порівняльних цінах, грн.;

$B_{екс}$ – витрати на виробництво та експорт одиниці продукції, грн.;

$A_{екс}$ – обсяги експорту кожного виду продукції в натуральному виразі;

$Ц_p$ – ціна реалізації одиниці продукції без торговельних надбавок, грн.;

$B_{имп}$ – витрати на імпорт одиниці продукції, що включають гривневий еквівалент валютних витрат в порівняльних цінах, а також витрати по імпорту, грн.;

Аімп – обсяги імпорту кожного виду продукції в натуральному виразі;

ΔK – додаткові капітальні витрати, пов'язані з виробництвом продукції на експорт, та додаткові капітальні витрати, що пов'язані з імпортом, грн.

ϵ п – нормативний коефіцієнт окупності капітальних вкладень, що встановлений на рівні 0,15. Ми вважаємо, що він має бути встановлений в розмірі норм амортизаційних відрахувань технологічного обладнання та коригуватися на коефіцієнт інфляції.

Перша частина формули показує прибуткову сторону бюджету валютних коштів. Друга частина формули показує витрати валютних коштів і їх економічні результати. Вираз " ϵ п ΔK " має відшкодовуватись за рахунок прибуткової сторони бюджету.

Таким чином, позитивне значення розрахунків за формулою (1) показує, що в цілому зовнішньоекономічна торгівля є ефективною.

Від'ємне значення розрахунків вказує на незадовільний стан зовнішньоекономічної торгівлі, тобто переваги витрат по імпорту від суми доходів, що одержані від експорту, або ж значних капітальних вкладень, що пов'язані з експортно-імпортною діяльністю.

Використання запропонованої методики розрахунку економічного ефекту зовнішньоекономічної діяльності дозволить вирішити наступні практичні питання:

- ♦ оцінити повну величину економічного ефекту зовнішньоекономічної торгівлі на рівні підприємства, об'єднання, галузі;
- ♦ на стадії планування зовнішньоекономічної діяльності можна визначити напрямок розвитку зовнішньоекономічної торгівлі, дати вартісну оцінку можливих варіантів;
- ♦ на стадії аналізу і планування величини вартісної оцінки дозволить із множини варіантів вибрати найвищий;
- ♦ розрахунок економічного ефекту дасть відповідь на питання, як забезпечити взаємозв'язок народногосподарського підходу до оцінки ефективності із госпрозрахунковою зацікавленістю виробників.

Розрахунки за даною методикою показують (Таблиця 1), що економічний ефект зовнішньоекономічної торгівлі в 1995 р. склав

Таблиця 1.

Ефективність зовнішньої торгівлі молоком і молочними продуктами в Україні

Г р у п и	Продукція	Експорт, USD, тис.		Імпорт, USD, тис.		Економічний ефект, тис. грн.	
		1995 р. факт	1997 р. розрах унок	1995 р. факт	1997 р. розрах унок	1995 р.	1997 р.
A	I	2	3	4	5	6	7
I.	Молоко і вершки незгущені і без добавки цукру або інших підсолоджуючих речовин	1456,0	2290,0	288,0	400,0	1309,7	1958,2
II.	Молоко і вершки згущені або з добавкою цукру та інших підсолоджуючих речовин	55920,6	40150,0	7837,0	3250,0	50658,7	37227,7
III.	Сколотини, звернуте молоко і вершки, йогурт, кефір і інші ферментовані або сквашені молоко і вершки	562,0	2000,0	1044,3	4774	- 169,1	- 983,7
IV.	Молочна сироватка згушена або не згушена, з добавками, або без добавок цукру та інших підсолоджуючих речовин	206,5	1,0	5,0	-	72,5	1,8
V.	Масло вершкове та інші молочні жири	98930,9	37000,0	810,2	240,0	62163,9	23285,4
VI.	Сири і творог	14220,7	8050,0	466,4	800,0	9023,5	4700,5
	Всього	171296,7	89491,0	10450,9	9364,0	123059,2	66189,9

123059,2 тис.грн., а за розрахунками на рівні стану зовнішньоекономічної торгівлі в 1996 р. в 1997 р. очікується економічний ефект 66189,9 тис.гривнів.

Від'ємне значення економічного ефекту по третій групі в 1995 р. склало 169,0 тис.грн., а в 1997 р. – 983,7 тис.грн., що означає переваги витрат на імпорт в порівнянні з доходами по експорту.

Стас очевидним дефіцит виробництва йогуртів, оскільки вітчизняне виробництво не забезпечує потреби споживачів в цьому продукті.

2.9. Подальше підвищення наукового рівня планування і ефективності виробництва неможливе без використання економіко-математичних методів.

Моделювання виробничої програми необхідно проводити поетапно. На першому етапі визначається виробнича програма, яка найкращим чином задовольняє попит населення при забезпеченні навищих показників ефективності. На другому етапі оцінюється ефективність виробництва та задоволення попиту при впровадженні нових технологій, таблиця 2.

Впровадження в виробництво нових видів молочних продуктів в обсягах, що покривають поставки по імпорту, дозволило одержати додатково приріст товарної продукції на 8,3 млн.грн., приріст прибутку від виробництва товарної продукції – 0,87 млн.грн., економію валютних коштів - 4774,0 USD тис.

При цьому загальні витрати на 1 грн. товарної продукції залишилися незмінними, хоча витрати на 1 грн. нових видів товарної продукції склали 90,14 копійки. Зведений госпрозрахунковий ефект - 0,87 млн.гривнів.

Таблиця 2.

Розрахунок ефективності оптимізації виробничої програми при виробництві нових видів кисломолочних продуктів

Показники	Одиниця виміру	Варіанти				
		Базовий, по факту 1995 р.	Розрахунок за критерієм:			
			товарна продукція(max)		собівартість(min)	
			розрах.	проект	розрах.	проект
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Обсяги виробництва йогуртів:						
.вершкового	тонн	-	-	1600	-	1600

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
"Здоров'я" 1,5% жирності	тонн	-	-	1600	-	1600
"Здоров'я" 3,2% жирності	тонн	-	-	1600	-	1600
Товарна продукція	млн.грн.	894,8	1002,8	1011,1	887,0	895,3
Собівартість	млн.грн.	806,6	866,7	874,1	796,7	803,7
Прибуток	млн.грн.	88,2	136,1	137,0	90,7	91,6
Витрати на ікрб.	коп.	90,14	86,42	86,45	88,79	89,77
Рентабельність	%	10,9	15,7	15,7	11,4	11,4
Економія валютних коштів	USD, тис.	-	-	4774,0	-	4774,0
Зведений господарський ефект	млн. грн.	-	-	0,87	-	0,87

2.10. Економічну оцінку впровадження у виробництво нових видів молочних продуктів необхідно виконувати з позиції асортиментного підходу споживання цих продуктів.

При встановленні цін на нові продукти необхідно враховувати їх якість, попит і пропозицію.

На комерційну ефективність виробництва значно впливає дія факторів ризику: зміна цін, попит, умови оподаткування, митні збори.

Рівень ризиків визначається різноманітністю варіантів можливого результату. Запропоновані характеристики ризиків включають характеристику очікуваного результату (математичне очікування результатів виробництва) та вартісну оцінку ризику – стандартне відхилення комерційного ризику за очікуваними варіантами.

Розрахунок економічного ефекту з урахуванням комерційних ризиків може вестись за формулою:

$$E_p = P_c - E_n K_c, \text{ де} \quad (2)$$

P_c – очікуваний (середній від ситуацій) приріст прибутку;

K_c – очікувані додаткові середні капітальні вкладення.

Прибутку (P_c) розраховується як різниця скорегованих на вартісну оцінку ризику витрат ($Z_c + R$) та очікуваних результатів виробництва (D_c):

$$P_c = D_c - (Z_c + R), \text{ де} \quad (3)$$

Єн – розраховується з урахуванням темпу інфляції.

Розглянемо приклад розрахунку за запропонованою методикою витрат та результатів в умовах невизначеної ситуації і оцінку очікуваної ефективності виробництва продукції (табл.3).

Основна невизначеність ситуації полягає в можливій зміні оптової ціни одиниці продукції.

Підвищення цін збільшує можливі обсяги товарної продукції.

При заданій ймовірності несприятливої ситуації (0,7) і сприятливої ситуації (0,3) прибуток від виробництва продукції буде змінюватись від мінімального до максимального.

При виробництві йогурту “Здоров’я” 3,2% жирності стандартне відхилення прибутку складе 78,0 грн. на 1 тунну. Ефективність виробництва 1 тонни при заданому мінімальному рівні рентабельності 186,8 грн., а при заданому максимальному рівні рентабельності – 343,8 грн. Очікуване середнє значення – 234,4 грн. При несприятливій ринковій ситуації з урахуванням комерційних ризиків ефективність виробництва 1 тонни продукції – 155,1 гривнів.

Таблиця 3.

Оцінка ефективності виробництва йогурту “Здоров’я” 3,2% жирності з урахуванням ризику зміни оптової ціни

Показники	Розрахунок		
	I варіант	II варіант	очікуване значення
A	1	2	3
Оптова ціна 1 т., грн.	1905,0	2061,0	1951,0
Обсяги виробництва, тонн	1600	1600	1600
Товарна продукція, тис.грн.	3047,0	3298,0	3123,0
Ймовірність варіантів	0,7	0,3	
Капітальні вкладення, тис.грн.	5,2	5,2	5,2
Собівартість, тис.грн.	2748,0	2748,0	2748,0
Прибуток, тис.грн.	299,0	550,0	375,0
Ризик (стандартне відхилення прибутку), грн.			78,0
Ефективність (Єп = 0,4), грн.	186,8	343,8	234,4
Ефективність з урахуванням комерційних ризиків, грн.			155,1

Очікуване значення ефективності забезпечує у відповідних економічних умовах новий збут продукції і одержання прибутку на рівні, що перевищує мінімальний рівень рентабельності і наближає до максимального рівня рентабельності.

Значення ефективності, що за рівнем очікуваного, знаходиться на межі комерційного ризику.

Цінність цієї методики розрахунку ефективності виробництва полягає в тому, що вона може використовуватись на всіх стадіях виробничого процесу, а також при виборі каналів реалізації готової продукції.

Використання результатів розрахунку по даній методиці є цінними для управлінського персоналу підприємства, тому що підприємство-виробник може встановити ціни на свою продукцію, які принесуть йому найбільші результати, а дилерська мережа буде не зацікавлена в придбанні товарів за такими цінами.

2.11. Ефективність тієї чи іншої науково-дослідної роботи значно залежить від своєчасного впровадження результатів наукових досліджень у виробництво.

Таким чином, на стадії впровадження науково-технічної розробки в промисловість обґрунтування ефективності виробництва необхідний розрахунок лімітної ціни, яка має бути конкурентоспроможною та забезпечить окупність капітальних вкладень в термін, що не перевищує повне відновлення технологічного обладнання з урахуванням коефіцієнту інфляції.

2.12. Методологія оптимізації продуктового молочного підкомплексу має бути основою управління маркетингом, його "каркасом".

На малюнку 1 показана блок-схема алгоритму управління маркетингом молочного підкомплексу України.

Для забезпечення ефективної роботи агропромислових підприємств в ринкових умовах стратегія маркетингу має бути спрямована на виробництво продукції, яка б повною мірою відповідала попиту ринку, отже, їх виробничі програми повинні максимально відповідати потребам очікуваних і потенційних споживачів. Маркетингова діяльність повинна сприяти припиненню виробництва продукції, що не користується попитом і швидкому нарощуванню виробництва високоякісної продукції, на яку гарантовано чіткий попит.

Національний агропромисловий ринок на сучасному етапі малорозвинутий, розбалансований, відсутня конкуренція вітчизняних

Блок-схема алгоритму управління маркетингом молочного підкомплексу

товаровиробників, а тому вважаємо, що питання маркетингової діяльності по оптимізації сільськогосподарського виробництва, оптимізації структури переробки молока при поступовому нарощуванні потужностей та впровадженні в виробництво технологічних нововведень має бути зосереджено в науковій організаційній структурі.

Мотивами для такої гіпотези є ті обставини, що наукові галузеві установи на сьогодні мають висококваліфікованих вчених і спеціалістів, що обізнані з специфікою роботи галузі, володіють інформаційною базою даних про стан всіх підгалузей агропромислового комплексу, володіють знаннями про стан науково-технічного потенціалу в Україні і за кордоном.

В наукових установах зосереджені кадри, які завдяки своєму інтелектуальному потенціалу і професійній підготовці можуть оперативно вирішувати проблеми розробки і впровадження в виробництво нововведень, що відповідають потребам ринку.

Для виходу економіки із кризи, ефективного функціонування господарського механізму необхідно створити систему науково-обґрунтованого прогнозування народного господарства України і молочної галузі, зокрема.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ОПУБЛІКОВАНІ В ТАКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЯХ:

3.1. Методи економічної оцінки в умовах ринку, К., "Віпол" 1997, 1,39 д.а.

3.2. Агропромисловий комплекс та ринок молока і молочних продуктів в Україні, К., "Віпол" 1996, 2,1 д.а. (в співавторстві).

3.3. Организация управления и учета в условиях реформирования экономики Украины // Бизнес №15, 1997г., 0,5 д.а., (в співавторстві).

3.4. Фінансова звітність і аналіз діяльності підприємства. Міжнародна практика //Тездоп. всеукраїнської наук.-техн.конф. "Розробка та впровадження прогресивних технологій та обладнання у харчову та переробну промисловість" – Київ УДУХТ. 1995 – 0.1 д.а. (в співавторстві).

3.5. Система оподаткування, діюча на Україні (загальнодержавні податки) // Тез. доп. всеукраїнської наук.-техн. конф. "Розробка та впровадження прогресивних технологій та обладнання у харчову та переробну промисловість" – Київ УДУХТ, 1995 – 0,1 д.а. (в співавторстві).

3.6. Основні функції маркетингу дослідження ринку обладнання в молочній промисловості // Тез. доп. 62-ої наук. конф. – Київ: УДУХТ, 1995. – 0,1 д.а. (в співавторстві).

3.7. Основні принципи побудови управлінського обліку // Тез. доп. 62-ої наук. конф. – Київ: УДУХТ, 1995. – 0,1 д.а.

3.8. Изучение опыта работы производственных объединений в условиях управления промышленностью по новой Генеральной схеме и разработка предложений по дальнейшему совершенствованию их деятельности, концентрации специализации производства, внедрения АСУ и сокращению управленческих расходов. // Молочная промышленность – М.: ЦНИИТЭИ мясомолпром. 1982. № 1 – 0,2 д.а. (в співавторстві).

3.9. Вдосконалення управління підприємствами харчової промисловості в умовах реформування економіки, здано до друку в збірник "Харчова промисловість", К., 1997, 0,2 д.а. (в співавторстві).

3.10. Реформування системи оподаткування в Україні // Тез. доп. 61-ої наук. конф. – Київ: УДУХТ, 1995. – 0,1 д.а. (в співавторстві).

3.11. Отчет по теме №017603 НИР "Изучить опыт работы производственных объединений в условиях ситсеми управления промышленностью по новой Генеральной схеме и разработать предложения по дальнейшему совершенствованию их деятельности, концентрации и специализации производства, внедрению АСУ и сокращению затрат на управленческие расходы", "Молочная промышленность Украинской ССР", 1980, т.2, Госрегистрация №76018196, ВНТИ центр, с.187 (в соавторстве).

3.12. Отчет по теме №058101 "Совершенствовать организационные структуры управления производственными объединениями мясной и молочной промышленности", "Молочная промышленность Украины". 1981. том I-II. Госрегистрация №76018196. ВНТИ центр. с.103 (в соавторстве).

Osadcha G.G. The improvement of economic evaluation methods of milk and dairy products market under the Ukraine's economy reforming.

The thesis to defend is for receiving the science degree of Doctor of science (Economics) on 08.07.01 speciality – Industry economy (Food Industry), The Ukrainian State University of Food Technologies, Kyiv, 1997.

The paper presented is the manual which includes: theoretical basis of the marketing methods of new kinds of dairy products; the economics necessity production of the new kinds of dairy products; the production efficiency of new kinds of dairy products; logical chart of production arrangement of optional assortment of dairy products under the conditions of market economy; the methods of calculation of production economic efficiency and realisation in view of commercial risks; the methods of calculating of foreign economic trade efficiency; the algorithm of management of dairy subcomplex marketing.

Key words: efficiency, commercial, risk, new technology, marketing, management.

Осадча Г.Г. Усовершенствование методов экономической оценки рынков молока и молочных продуктов в условиях реформирования экономики Украины.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.07.01 – Экономика промышленности (пищевая промышленность), Украинский государственный университет пищевых технологий, Киев 1997.

Диссертация является рукописью, в которой содержатся: теоретические основы методов маркетинга новых видов молочных продуктов, экономическая необходимость производства новых видов молочных продуктов; эффективность производства новых видов молочных продуктов, логическая схема организации производства оптимального ассортимента молочных продуктов в условиях рыночной экономики; методика расчета экономической эффективности производства и сбыта с учетом коммерческих рисков; методика расчета эффективности внешнеэкономической торговли; алгоритм управления маркетингом молочного подкомплекса.

Ключові слова: ефективність, комерційний ризик, нова технологія, маркетинг, управління.

Підп. до друку 23.04.97 формат 60x84¹/16. Папір друк. № В.
Обл.-вид.арк. 0,8 . Тираж 100 прим. Век. № 6

Український державний університет харчових технологій
252601 Київ-33, вул.Володимирська, 68

APR 1 1952

435143

AB 37.739